

ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

Ἐν Ἑλλάδι . . . Δρ. 8
Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ . . . Φρ. Λρ. 10

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

Ἡ πᾶσα αἴτησις ἀπευσθόσεται :

Διεύθυνσιν **Φωνῆς τῆς Ἡπείρου**
Ἀ θ ῆ ν α ς

ΕΤΟΣ ΠΕΜΠΤΟΝ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

γίνονται δεκταὶ μέχρι προσεχούς Σεβρίου 1897· καὶ ὀφείλουν οἱ αἰτούντες νὰ ἐγγραφῶσι συνδρομητὰ νὰ ἀποστέλλωσι συνδρομὴν διὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα μόνον.

Ἡ «Φωνὴ τῆς Ἡπείρου» εἶνε τὸ μόνον Ἡπειρωτικὸν ὄργανον τὸ ὁποῖον ἀπὸ πενταετίας συνηγορεῖ ὑπὲρ τῶν Ἡπειρωτικῶν ζητημάτων καὶ ὑπὲρ τῶν ἀπανταχοῦ διεσπαρμένων Ἡπειρωτῶν.

Γεώργιος πρώτην φοράν ὤμιλησε πρὸς τὸν λαὸν κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος, κατόπιν τῆς

Ὁ Βασιλεὺς

συγχρόνου παραίτησεως τῶν ἀξιοματικῶν ἀπὸ τὴν στρατιωτικὴν λίσχην. Ἐξέδωκε τότε τὸ γνωστὸν διαγγέλμα περὶ ἀναδιοργανώσεως τοῦ στρατοῦ καὶ ἰδρύσεως μονίμου στρατοπέδου. Ὡς βεβαιούσιν οἱ εἰδότες, εἶνε τὸ δεύτερον διαγγέλμα πρὸς τὸν λαὸν ἂν ἦς ἀνῆλθεν εἰς τὸν Ἑλλ. θρόνον. Ἡ ἐκ τοῦ διαγγέλματος ἐντύπωσις παρὰ τοῖς ὀρθοφρονούσι δὲν παρήγαγε τότε μεγάλην ἐντύπωσιν, διότι αἱ περιστάσεις ὑπὸ τὰς ὁποίας ἐδημοσιεύθη ἦγον εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ δημοσίευσίς ἐγένετο συνεπείᾳ τῆς ἐκφοβιστικῆς παραίτησεως τῶν ἀξιοματικῶν καὶ πρὸς πρόληψιν μείζονος κακοῦ, οὐχ ἦττον ὁ ἄλλος εὐπειθὴς ἑλληνικὸς λαὸς ἀπεδέχθη τὴν βασιλικὴν φροντίδα καὶ ἠυχάθη νὰ ἴδῃ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἔθνους ἐγκαινίζοντα νέαν πολιτικὴν ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ ἔθνους. Ἐκτοτε ἐπῆλθον τὰ γεγονότα τοῦ πολέμου καὶ ἐματαίωσαν τὴν πραγματοποιήσιν τοῦ διαγγέλματος. Μετ' ὅλα ταῦτα, κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν πρὸ τοῦ πολέμου, ὁ βασιλεὺς προέβη καὶ εἰς ἄλλας δηλώσεις, αἵτινες δὲν εἶχον μὲν τὸν τύπον διαγγέλματος, ἦτοι νὰ ἀπευθύνωνται πρὸς τὸν λαὸν ἢ τὸν πρωθυπουργόν, ἐγένοντο ὅμως ἐπισήμως καὶ ἐδημοσιεύθησαν διὰ τοῦ τύπου. Καὶ αἱ δηλώσεις αὗται τοῦ βασιλέως δὲν περιεβλήθησαν τὸν τύπον τῆς πραγματικότητος. Προχθὲς δὲ διὰ τοῦ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργοῦ προέβη εἰς νέαν δήλωσιν. Διεκήρυξεν ὅτι, ἐν περιπτώσει καθ' ἣν αἱ δυνάμεις ἀποφασίσωσι νὰ ἐπιβάλλωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν ξενικὸν ἔλεγχον, θὰ παραιτηθῇ τοῦ θρόνου καὶ θὰ ἐγκαταλίπῃ τὴν Ἑλλάδα μετ' ἀπάσης τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας. Εὐνόητον ὅτι ἡ ἀναγγελία τῆς ἀποφάσεως ταύτης τοῦ βασιλέως παρήγαγε κατὰ πληξιν. Ἐδέησε δὲ τὴν ἐπομένην νὰ γίνῃ ἀνασκευὴ τις καὶ νὰ δηλωθῇ ὅτι ἄλλην σημασίαν εἶχον οἱ βασιλικοὶ λόγοι. Ἀληθῶς εἰς τὰς κρίσιμους ταύτας περιστάσεις ἡ παραίτησις τοῦ βασιλέως καὶ ἡ ἀναχώρησις ὁλοκλήρου τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ ἐξ Ἑλλάδος εἶνε μέγα κακόν· οὐδεὶς δὲ ἠδύνατο νὰ πιστεύσῃ τοιοῦτόν τι· οὐδεὶς δύναται νὰ φαντασθῇ ὅτι ὁ διάδοχος καὶ οἱ λοιποὶ βασιλόπαιδες, αἵτινες ἐγεννήθησαν Ἑλληνες θὰ ἠνοίχοντο νὰ ἐκπατρισθῶσι, διότι τοιαύτη ἀπόφασις θὰ προσῆπεν εἰς αὐτοὺς τὴν μομφὴν τοῦ μίσους πρὸς τὴν ἑλληνικὴν πατρίδα ὑπὲρ ἧς ὑπέστησαν κατὰ τὸν ἀτυχῆ τούτον πόλεμον πλείστας πικρίας καὶ ἰσοκίμασαν πολλὰς συμφοράς. Ἡδύνατο νὰ παραιτηθῇ ὁ βασιλεὺς ὁμαλῶς ἐχόντων τῶν πραγμάτων· νῦν ὅμως φέρεται μετὰ τῶν συμβούλων του τὴν εὐθύνην τῶν γεγονότων καὶ ὡς ἀληθὲς ἄρχων δεόν νὰ ἀνορθώσῃ τὰς καταστροφὰς καὶ νὰ ἐργασθῇ ὅπως ἀνυψώσῃ πάλιν τὸ γόητρον τοῦ ἔθνους.

Βεβαίως ἡ ἐπιβολὴ τοῦ ξενικοῦ ἐλέγχου κα-

ταρρίπτει τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ ἔθνους καὶ ἐνταφιάζει τοὺς πόθους ἡμῶν. Ὅφειλομεν ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὑπῆρξαν ἀνάξιοι καὶ σπάταλοι διαχειρισταὶ τῆς ἐθνικῆς κληρονομίας καὶ εἰς τὸ μέλλον ἐπιβάλλεται νὰ ἀκολουθήσωμεν ἄλλην ὁδὸν καὶ νὰ διαγράψωμεν νέον σχέδιον ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς δράσεως. Τὸν ξενικὸν ἔλεγχον ἐφ' ὧν τῶν οικονομικῶν τοῦ Κράτους οὐδεμία ἴσως κυβέρνησις θὰ ἀποδεχθῇ. Ἀλλὰ πρέπει ἐφεξῆς νὰ ἐλέγχωμεν ἡμεῖς ἑαυτοὺς, νὰ ὑποβάλλωμεν τὸν ἑαυτὸν μας εἰς αὐστηράν ἐξέτασιν καὶ ἔρευναν· ἀρκεῖ πλέον ἡ σπατάλη καὶ ἡ ἀσυνείδητος πρὸς τὸν ὀλεθρον πορεία...

Τινὲς ἐπίστευσαν ὅτι ἐκ τῶν ἀτυχημάτων θὰ ἐδιδασκόμεθα πολλὰ καὶ θὰ ἀνελαμβάνομεν νέας δυνάμεις δράσεως καὶ ἐνεργείας. Ἀπεδείχθη ταχέως ὅτι καὶ ἡ σκέψις αὕτη ὑπῆρξεν ἀτυχής. Τὰ ἀτυχήματα καὶ οἱ κίνδυνοι δὲν παρήλθον καὶ ἐξακολουθοῦμεν τὰ αὐτὰ τῆς αὐτῆς. Ἐξακολουθοῦμεν νὰ εἴμεθα διεσθαρμένοι πολιτικοί, ὑπηρετοὶ τῆς συναλλαγῆς, διαστροφῆς τῆς συνειδήσεως, νοθευταὶ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης. Εἰσέτι δὲν ἐπερατώθη ὁ ἀπαίσιος ἀγὼν, δὲν ἀνεκτίθη τὸ ἀπολεσθὲν ἑλληνικὸν ἔδαφος καὶ οἱ ὑπουργοί, ἀντὶ ἄλλης ἀναμορφώσεως καὶ ἐργασίας κρείττονος ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος, ξεφουρνίζουσιν καθ' ἑκάστην διορισμούς καὶ παύσεις καπνοφαντῶν καὶ ἄλλων ὀργάνων τῆς συναλλαγῆς καὶ τῆς διαφθοράς. Οἱ μὲν σκέπτονται πῶς νὰ ἀνορθώσωσι τὰς καταστροφὰς καὶ νὰ διασώσωσιν ὁπωσδήποτε τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν, οἱ δὲ πῶς νὰ ὑπηρετήσωσι τὴν διαφθοράν καὶ δημιουργήσωσι πολιτικὰ κόμματα.

Ἀπὸ τῶν, ὅτε διατρέχουσιν εἰσέτι τὸν κίνδυνον νὰ ἀπολέσωμεν αὐτὴν τὴν ἀνεξαρτησίαν μας πολιτευόμεθα καὶ κυβερνοῦμεθα ἀκόμη μετὰ τὸ ἀρχαῖον σύστημα, δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν πῶς θὰ διαγῶμεν ὅταν μετ' ὀλίγον λησμονήσωμεν καὶ τὰ ἀτυχήματα καὶ τοὺς πολέμους καὶ οἱ δημαγωγοὶ προκύβουν ἐκ νέου ὡς σωστῆρες καὶ φιλοπάτριδες.

Ἐπὶ τούτων ὧν πρέπει νὰ τεθῇ ἔλεγχος καὶ πρέπει νὰ τὸν θέσωμεν ἡμεῖς, νὰ τὸν ἐπιβάλλῃ ὁ βασιλεὺς· ἀς καλέσῃ διοργανωτὰς τῶν οικονομικῶν, διοργανωτὰς τῆς δικαιοσύνης, διοργανωτὰς τῆς διοικήσεως, τοῦ στρατοῦ, αἵτινες νὰ ἐποπτεύωσι καὶ εἰσάγωσιν εἰς τὸν τόπον ὃ, τι καλὸν καὶ χρήσιμον. Μόνον εἶνε ἀδύνατον νὰ ὀρθοποδήσωμεν, καὶ ὀφείλομεν ταχέως νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς τοιοῦτον ἔλεγχον διοργανωτῶν. Τότε μόνον καὶ οἱ πολῖται καὶ οἱ πολιτευταὶ θὰ γίνωσι χρηστότεροι. Ὅταν ὁ ὑπουργὸς δὲν θὰ δύνηται νὰ παύσῃ ὑπάλληλον ἄνευ γνωμοδοτήσεως, ὅταν ὁ βουλευτὴς δὲν θὰ ἀνεβοκαταβαίῃ τὰς κλίμακας τῶν ὑπουργείων, ὅταν ὁ πολίτης δὲν θὰ ἔχῃ τὴν ὑποστήριξιν τοῦ βουλευτοῦ ἢ τοῦ δημόσιου, ὅταν ὁ ὑπάλληλος δὲν θὰ νοσιφιστῇ τὴν περιουσίαν τοῦ δημοσίου πρὸς πλουτισμόν, τότε μόνον θὰ ἀναλάβωμεν ἀπὸ τὴν συμφορὰν καὶ ὑπάρχει πεποίθησις ὅτι θὰ δυνήθωμεν ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἀντιμετωπίσωμεν μετὰ θάρρους τοὺς κινδύνους καὶ νὰ ἐμψυθώσωμεν νέας ἐλπίδας εἰς τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν οὓς ὑπεβάλλομεν εἰς καταστροφὴν καὶ περιφρόνησιν.

Ταῦτα μόνον διὰ τῶν διοργανωτῶν δύναται νὰ γίνωσι καὶ μόνον ὁ βασιλεὺς δύναται νὰ τὰ πράξῃ ἔχων συνεργάτας ὑπουργοὺς ἐργαζομένους

ὑπὲρ τῶν συμφερόντων τῆς πατρίδος καὶ οὐχὶ πῶς νὰ ἀνέλθουν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωθυπουργοῦ.

ΕΚ ΣΥΝΝΕΤΕΥΞΕΩΝ τὰς ὁποίας γάλλος δημοσιογράφος ἔσχεν ἐν Σόφίᾳ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος Φερδινάνδου, τοῦ Καραβέλωφ καὶ τοῦ Ζάγκωφ ἀπεκαλύφθη μία ἐτι πληγὴ τῆς ἑλληνικῆς πολιτικῆς καὶ τῆς διπλωματίας. Ὡς πάντοτε ὑπῆρξαν ἐπιμηθεῖς καὶ εἰς τὴν παρούσαν περίστασιν ἀπεδείξαμεν τὴν διακρίνουσαν ἡμᾶς ἐφημερότητα τῶν σκέψεων καὶ ὅτι δὲν ἔχομεν οὐδὲν σχέδιον ἐσωτερικῆς καὶ ἐξωτερικῆς πολιτικῆς. Ὅταν προκαταλαμβάνωσιν ἡμᾶς τὰ πράγματα τότε σκεπτόμεθα περὶ ἐκείνων τὰ ὁποῖα ἔδει νὰ εἶχομεν παρασκευάσει πρὸ δεκαετίας τουλάχιστον. Ἀνεφύη τὸ Κρητικὸν ζήτημα καὶ διετάχθη ἡ ἐπιστράτευσις. Ἀλλ' ἔλειπον τὰ στοιχειωδέστερα πράγματα. Ἐπέκειτο ὁ πόλεμος καὶ τότε μόνον ἐσκέφθη ἡ Ἑλλ. διπλωματία νὰ ζητήσῃ συμμάχους. Ὡς εἶδος, αἱ πύλαι τὰς ὁποίας ἔκρουσε εὐρέθησαν ἐρημητικῶς κεκλεισμέναι διότι εἶχεν ἤδη σημαίνει ἡ ὥρα τοῦ μεσονυκτίου. Πρὸ ἐννέα ἐτῶν ὁ ἀείμνηστος Τρικούπης κατεῖδεν ὅτι ὁ μόνος σύμμαχος τοῦ Ἑλληνισμοῦ ἐν τῷ Αἰμῷ εἶνε οἱ Βούλγαροι καὶ δὲν εἰδίστασε νὰ πορευθῇ εἰς Σόφιαν καὶ συνομιλήσῃ μετὰ τῶν Βουλγάρων πολιτικῶν. Ἀτυχῶς τότε ἐκυβέρνησεν τὴν Βουλγαρίαν ὁ διεσθαρμένος πολιτικὸς ὅστις δὲν ἠδύνατο νὰ ἐννοήσῃ τὰ πλεονεκτήματα τοιαύτης συμμαχίας. Οἶονε δ' ἀπαντῶν εἰς τὰς προτάσεις τοῦ Τρικούπη, ἀπῆλθεν ἀμέσως εἰς Κων(σταντινούπολιν) καὶ ἀνεκοίνωσε τὰ πάντα εἰς τὸν Σουλτάνον παρ' οὗ ἐλαβεν ὡς ἀμοιβὴν 3—4 βεράτια. Ἐκτοτε οὐδεμία ἄλλη ἐνέργεια ἐγένετο μέχρι τῆς ἐκρήξεως τοῦ πολέμου. Οἱ βούλγαροι δικαιολογούνται διατὶ ἀπεποιθήσαν τὴν γενομένην πρότασιν καὶ ἴσως ἔχουσι δίκαιον. Δὲν λησμονοῦσιν ὅμως ὅτι τὰ ἀποτελέσματα τοῦ ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου θὰ ξεσπάσωσι εἰς τὴν ράχιν τῶν. Ὁ Καραβέλωφ διὰ μακρῶν ἐκθέσεως τὴν γνώμην του λυπεῖται διότι ἡ βουλγαρία ἀπώλεσε τὴν μόνην εὐκαιρίαν κατὰ τὴν ὁποίαν ἠδύνατο νὰ δικεδικῇ τὰ ἐπὶ τῆς Μακεδονίας δικαιώματά της. Ἀλλ' ἡμοῖα περιστάσεις δυσκόλως παρυσιάζεται, ἂν δὲ ποτε θελήσῃ μόνη νὰ ἐπιβάλλῃ σεβασμὸν τῶν ἀξιώσεων τῆς θὰ εὐρεθῇ μόνη ἀπέναντι τῆς Τουρκίας καὶ ἀντιμετώπος πρὸς τὰ Σερβικὰ καὶ ρωμουνικὰ στρατεύματα.

«Μὰς τὸ ἀπηγόρευον — εἶπεν ὁ Καραβέλωφ — καὶ ἡ ἀνάγκασθμεν νὰ ὑποταχθῶμεν. Διastάσαντες πολὺ ἐχάσαμεν τὴν εὐκαιρίαν. Τώρα οἱ Ἕλληνες ἐνίκηθησαν, οἱ δὲ τούρκοι ἀνέλαβον συνειδητῶς τὴν ἰδίαν αὐτῶν δυνάμειν καὶ ἡμεῖς οἱ ἴδιοι θὰ παθῶμεν ἐκ τούτου προσεχῶς. Τὸ κακὸν τῶν ἑλλήνων εἶνε ὅτι δὲν ἠμποροῦν νὰ ἀποφασίσουν τίποτε ἐγκαίρως. Πρὸ ἐτῶν ἔπρεπε νὰ συνεννοηθῶμεν μετ' αὐτῶν. Διαπραγματεύσεις ἤρχισαν περὶ τούτου καὶ εἴχονεν ζωηροτάτην ἐπιθυμίαν νὰ ἴδωμεν αὐτὰς καταληγουσὰς εἰς ἀποτέλεσμα. Ἀλλ' οἱ Ἕλληνες τὰ ἤθελον ὅλα καὶ δὲν εἶδον τίποτε. Μὰς ἤρουντο π. χ. ἓνα λιμένα εἰς τὸ Αἰγαῖον ὑπὸ τὴν προφασιν ὅτι ὅλα αἱ ἀκταὶ ἀνῆκον εἰς αὐτοὺς. Τὸ μόνον ἀποτέλεσμα τῶν διαπραγματεύσεων τούτων ἦτο ὅτι ἀπώλεσαμεν πᾶσαν ἐμπιστοσύνην πρὸς τὴν Ἑλλάδα καὶ πᾶσα πρὸς αὐτὴν συνεννόησις ἦτο ἀδύ-

νατος. Διά τούτου όταν την τελευταίαν στιγμήν μας ἐπρότειναν συμμαχίαν δὲν ἐπιστάμεν κατ' ἀρχάς ὅτι ἡδυνάμεθα νὰ στηριχθώμεν ἐπ' αὐτῶν. Καὶ ἀργότερα ὅτε ἀφ' ἑνὸς τῶν δικαίων ἡμῶν προλήψαι ἀπαραιτήτως νὰ τοὺς ἀκολουθήσωμεν, εἶδομεν ὅτι δὲν ἦτο πλέον καιρὸς. Ἐλάβομεν διαταγὴν (τὸ ἐπαναλαμβάνω) εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἡδυνάμεθα νὰ παρακούσωμεν διότι διεκυβεύομεν αὐτὴν τὴν ὑπερξίν μας. Ἰσως ἡ ἥττα καταστήσῃ τοὺς Ἕλληνας εὐμεταπίστους καὶ δὲν θὰ ἐκπλαγῶ ἐὰν ἀργότερα ἐπέλθῃ ἑλληνοβουλγαρικὴ συνεννόησις. Ἀλλὰ τίς ἡμίλει περὶ συνθήκης πρὸς τοὺς Σέρβους; Τὸ λαϊκὸν φρόνημα εἶνε ἀντίθετον κατὰ πάσης τοιαύτης συνεννόησεως. Ἡ Σιθονίσα δὲν θὰ λησμονηθῇ ταχέως, οὕτε ἡ ἄδικος εἰρήνην τὴν ὁποίαν ἡγαγάσθημεν νὰ ὑπογράψωμεν κατόπιν ἐπιθέσεως ἀχαρκτηρίστου. Οἱ Σέρβοι διατυπώνουν ἐπὶ τῆς βουλγαρικῆς Μακεδονίας ἀξιώσεις ὅπως ἀδικαιολογητοὺς. Δὲν δυνάμεθα οὕτε νὰ συζητήσωμεν μετ' αὐτῶν, πολὺ δ' ὀλιγώτερον νὰ δεχθώμεν τὴν διανομὴν τὴν μεριδίον, ὅπερ φρονούμεν, ὅτι μὴ ἀνήκει. Ἀκοῦμαι νὰ σῶς εἶπω, ὅτι καθ' ἣν ἡμέραν ἐκρηγῇ ὁ πόλεμος ἐν Μακεδονίᾳ, ὁ 200,000 στρατὸς μας θὰ λάβῃ ὅδε κατασκευασμένης: ἐν μέρῳ, τὸ σπουδαιότερον φυσικὰ, θὰ βαδίσῃ κατὰ τῆς Ἀδριατικοῦ καὶ τοῦ Δεσφάρους. Τὸ ἄλλο, δι' ἐπισπευμένων πορείων, θὰ βαδίσῃ πρὸς τὰ Σκόπια.

Ὅσοιθεν τῆς Σερβίας καὶ ἡμῶν ἀδύνατον εἶνε νὰ μὴ διδῇ τις τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Τριπλὴν Συμμαχίαν. Ἡ Σερβία καὶ ἡ Ρουμανία θὰ διαταχθῶσι νὰ ἐπιτεθῶσι καθ' ἡμῶν, καθ' ἣν ἡμέραν κινηθῶμεν πρὸς πόλεμον.

Διὰ μόνον τούτων λόγων εἴμεθα ἡναγκασμένοι νὰ στηριζώμεθα ἐπὶ τῆς Ρωσσίας. Δὲν εἴμεθα ρωσόφιλοι, ἀλλ' ἔχομεν ἀνάγκη τῶν Ρωσῶν, δυνάμεθα δὲ καὶ αὐτοὶ νὰ λάβωμεν ἀνάγκη ἡμῶν. Ἡ ἀμοιρία δ' αὐτῇ ἀνάγκῃ ἀποτελεῖ τὴν ἀρίστην πρὸς συνεννόησιν βάσιν. Ἀλλ' εἴμεθα πρὸ παντὸς Βούλγαροι, τοῦτο δὲ λησμονοῦν οἱ ἐν Εὐρώπῃ, ὅταν μὲς θεωροῦν συμμάχους τούτου ἢ ἐκείνου ἢ μὲς χαρακτηρίζουν ὡς ὑποταγεμένους εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν Μ. Δυνάμεων.

Ἐπιβάτω, ὅτι ἡ εἰρήνη δύναται νὰ διαρκῇ ἐπὶ τινα ἔτη, ἐὰν ὁ Σουλτάνος μὲς παραγωγῇ τὴν αὐτονομίαν τῆς Μακεδονίας. Δι' ἡμᾶς τὸ μέτρον αὐτὸ ἀρκεῖ. Ἡ προπαγάνδα μας θ' ἀναπτυχθῇ εἰρηνικῶς καὶ ἔχομεν τὰ πάντα νὰ κερδίσωμεν, ἀφ' ἑνὸς καὶ τὰ πράγματα ν' ἀκολουθῶσι τὸν φυσικὸν αὐτῶν ροὴν. Καθ' ἡμέραν κατακτώντες καὶ εὐαφρο. Ὅταν σημάνη ἡ ὥρα τῆς «ῥιπτικῆς ἐκκαθάρσεως», θὰ ἴδωμεν τί εἶνε ἡ βουλγαρικὴ γῆ. Ὁ χρόνος ἐργάζεται δι' ἡμᾶς καὶ τὸν βοηθούμεν ὅσον ἡμποροῦμεν.

Ἐκ τῶν δηλώσεων τούτων τοῦ Καραβέλλωφ ἀποδεικνύεται ὅτι καὶ ἐν Βουλγαρίᾳ ὀρίμασεν ἡ ἐπικρατοῦς ἡ ἰδέα τῆς ἑλληνοβουλγαρικῆς συμμαχίας. Οἱ βούλγαροι μόνον μετὰ τῶν ἑλλήνων δύναται νὰ συνεννοηθῶσι. Τὸ μόνον κώλυμα εἶνε ὡς λέγουσι αἱ ὑπερβολικαὶ ἀξιώσεις τῶν ἑλλήνων. Τοῦτο πιθανὸν νὰ μὴ εἶνε καὶ ἀληθές. Ἰσως αἱ Βουλγαρικαὶ ἀξιώσεις νὰ εἶνε ὑπερβολικώτεροι. Οὐχ ἥττον ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν δὲν νὰ γίνῃ θυσία τοιαύτη ὥστε ἀμφοτέρων τὰ συμφέροντα νὰ προσκίβωνται. Τί ὀφείλει τοὺς βουλγάρους, ἐὰν κατὰ τὸν παρόντα πόλεμον ἤκουσαν τὴν διαταγὴν τῆς Ρωσσίας, ἀρῶν ἀπολέσαν τὴν καταλλήλοταρον περιστάσιν.

Ὅμοιον διαταγὴν θὰ λάβωσι καὶ αὐριοι, ὅταν μόνον ἀποδυνάμωσι εἰς ἀγῶνα, καὶ θὰ διατελῶσιν οὕτω ὑπὸ τὴν ρωσσικὴν κηδεμονίαν, ὑπὲρ τρίτων ἐργαζόμενοι καὶ ὑπακούοντες τὰ θέματα τῆς ἰσίας ἀνεξαρτησίας. Ὑπερβολικὴ δὲ εἶνε ἡ κατὰ τῆς Ἑλλάδος αἰτίας τῶν βουλγάρων ὅτι αὕτη οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἔλθῃ εἰς πραγματικὴν καὶ εἰλικρινὴ συνεννόησιν. Ἀληθέστερον θὰ ἦτο ἐὰν οἱ Ἕλληνες ἐξέφραζον τοιαύτα παράπονα κατὰ τῶν βουλγάρων, διότι αὐτοὶ διὰ τοῦ Σταμπελῶφ εἰσέβησαν ἀνελικρινεῖς ὅτε μετέβη εἰς Σόφίαν ὁ Τρικουπης. Ὅποσοῦποτε ἀκαίριον εἶναι νὰ ἀσχολώμεθα ἡμεῖς ριπτόντες τὴν αἰτίαν εἰς τοὺς βουλγάρους, αὐτοὶ δὲ εἰς ἡμᾶς. Ἐν τῇ

ὑποθέσει ταύτῃ μὲς εἶναι κοινὸν συμφέρον καὶ ὁφείλομεν ὑπὲρ αὐτοῦ ἐνδιαφερόμενοι βραδύτερον, ὅτε καὶ τὰ ἑλληνικὰ πράγματα ἄλλην θὰ λάβωσι τροπὴν, νὰ ἐλθῶμεν εἰς διαπραγματεύσεις καὶ κοινὴν συνεννόησιν.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, αἰσθάνει πολλὴν παρήγαν ἐν τοῖς αὐτοῖς ἐπιστάμεν καὶ τοὺς διπλωματικούς κύκλους ἡ γλῶσσα τὴν ὁποίαν ἐτήρησε πρὸς τὴν Πύλιν δ' παρ' αὐτῇ πρεσβευτῆς τῆς Σερβίας. Ὁ Βιάδων Γεωργιεύτης παρουσιασθεὶς τὸν παρελθόν Σάββατον ἐνώπιον τοῦ ἐπὶ τῶν Ἑξωτερικῶν ὑπουργοῦ τῆς Τουρκίας Τσευρήκ πασά, ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ τὴν ἔκθεσιν ἐπιστολῶν τῶν ἐκκερμένων ζητημάτων τῶν ἀπομένων Σερβίας συμπεριλαμβανόμενα. Προσέτι ὁ Σέρβος πρεσβευτῆς διευρύνει τὴν πρὸς τὸν Τσευρήκ διὰ τὰς κατὰ τῶν Σερβῶν τὸν ἐπὶ παλαιᾷ Σερβίᾳ καὶ τοῖς λοιποῖς τουρκοσερβικοῖς μεθριοῖς παρὰ τῶν τούρκων διαπραττομένων καταπειστικῶς, κατέστησε δὲ τὴν Πύλιν ὑπεύθυνον διὰ πᾶν, ὅπερ ἐκ τῆς διαγωγῆς ταύτης τῶν Τούρκων ἤθελε προκύβει δυσάρεστον. Δὲν ἐγνώθη ὁποῖαν ἀκριβοῦς ἐδωκεν ἀπάντησιν ὁ Τούρκος ὑπουργός, βεβαιούται ὅμως ὅτι ἐτήρησε πρὸς τὸν κ. Γεωργιεύτην στάσιν συνδιαλλακτικὴν.

Κατ' εἰδήσεις ἐκ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ Σουλτάνος διέταξε ὅπως ἀπανάσῃ αὐτοῦ ἀνεγερθῇ νεκροταφεῖον εἰς τὴν πρωτεύουσιν τοῦ ὀθωμανικοῦ Κράτους διὰ τοὺς ἀξιοματικούς καὶ ἡρώτας τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ, ὅσοι ἀπέθανον εἰς τὸ θεραπευτήριον τοῦ Γελδίζ καὶ τοῦ Γκουμούχ Σουγίου ἐκ τῶν πληγῶν, τὰς ὁποίας ἐλάβον κατὰ τὸν πόλεμον. Τὸ νεκροταφεῖον τοῦτο θὰ καταλάβῃ τὸ προαίλιον τῆς ἐν Σταμπούλ μονῆς τοῦ Ἀγιάζ, Ἐφένδῃ. Ἐπὶ τῆς πύλης τοῦ κοιμητηρίου τούτου θὰ χαραχθῇ ἡ ἐξῆς ἐπιγραφή: «Κοιμητήριον τῶν μαρτυρικῶς πεσόντων Τούρκων στρατιωτῶν κατὰ τὸν μεταξύ Τουρκίας καὶ Ἑλλάδος πόλεμον. Ἀναπαύθη- τας εἰρήνη».

Ἐκ Κωνσταντινουπόλεως ἀγγέλλεται, ὅτι ἡμισπίσμος δὴλωσις τῆς «Μαζλουμάτ» ἐρημιερὶς τῶν ἀνακτόρων, ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Τζεβὰτ πασὰς ἀπεστάλῃ εἰς Κρήτην οὐ μόνον ὡς στρατιωτικὸς, ἀλλὰ καὶ ὡς Γενικὸς Διοικητὴς (Βαλίας) τῆς Νήσου, ὅτι ἐντολὴν ἔχει νὰ μὴ λάβῃ ὑπ' ὄψιν οὐδεμίαν παρατήρησιν τὸν ξένων ναυάρχων, ὅτι οἱ ἐγρήφει πρὸς τὸν Σουλτάνον ἡ ἐπιείκεια τῶν ναυάρχων πρὸς τοὺς ἐπαναστάτας εἶναι ἡ μόνη αἰτία τῆς διατηρήσεως τῆς ἐπανάστασεως ὅτι δὲ αὐτοὶ ὁ Τζεβὰτ, ὑπόσχεται ἀμέσως νὰ ἐπαναφέρει τὴν εἰρήνην καὶ τὴν τάξιν ἐν Κρήτῃ ἐὰν ἤθελεν ἀποσταλῆ εἰς τὴν Νῆσον στρατὸς τουρκικὸς ἐξ 20,000 ἀνδρῶν.

Ὁ «Ν. Χρόνος» γράφει ἐν κυρίῳ ἄρθρῳ. «Ἡ Εὐρώπη, ἡγούμενης τῆς Ρωσσίας, ἔσπεσε τὴν Ἑλλάδα ἐκ τοῦ αἰσχυροῦ τῆς ἀπωλείας ἰδῶν. Νῦν εὐκαίριον εἶναι νὰ καταλίπωσι τὰ τουρκικὰ στρατεύματα, ὅτι τάχιστα τὴν Θεσσαλίαν, θὰ ἐπιτευχθῇ δὲ τοῦτο, ἐὰν αἱ δυνάμεις ἐγγυηθῶσι τῇ Πύλῃ τὴν καταβολὴν τῆς ἀποζημιώσεως κατὰ ὁδοί. Διὸν νὰ ἐννοηθῇ ἐν Κωνσταντινουπόλει ὅτι φερεγγυότερα θὰ καταστῇ ἡ Ἑλλάς, ἐὰν γίνῃ ταχέως κυρία τοῦ οἴκου τῆς.

Ὁ νέος Ρωσὸς πρεσβευτῆς, βελθὺς τῆς Ἀνατολῆς γνώστης, δὲ ἐπιληρηθῇ τοῦ ἔργου συνιδῶς ὅτι πρὸς τὴν τουρκικὴν κυβέρνησιν πρέπει νὰ μετέρχηται τις ἄλλην γλῶσσαν καὶ οὐχὶ τὴν πρὸς τὰς ευρωπαϊκὰς κυβερνήσεις. Ἀρῶ ἐξοβελισθῇ τὸ κύριον πρόσκομμα, οἱ προκαταρκτικοὶ ὁροὶ θὰ ὑπογραφῶσι ταχέως, θὰ ἐπακολουθήσῃ δὲ τὰχύτατα ἡ ὁριστικὴ εἰρήνη. Εἰς τὸ ζήτημα τῶν προνομίων ἡ πύλη οὐδένα ἑξελόγον νὰ πείσῃ ἀμέτρον τὴν Ἑλλάδα, διότι ἡξυρεῖ ὅτι οἱ Ἕλληνες ὑπὸ τοὺς δυνάμεις πάντοτε νὰ ἐπικαλῶνται τὴν προστασίαν τῶν μεγάλων δυνάμεων. Εἴτα θὰ ἔλθῃ ἡ σειρά τοῦ κρητικοῦ ζητήματος. Ὁ Ἀζεβὰτ δὲν δύναται νὰ ἐπιτελέσῃ ἐν Κρήτῃ ἄλλην ἀποστολὴν, ἢ τὴν τοῦ

ὁργανοῦ τῆς ἀνακλήσεως τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων.»

ΚΩΝ.ΠΟΛΙΣ, 21 Ἰουλίου (διὰ Παρισίων) Ἡ Σερβικὴ κυβέρνησις ἀπήντησε νέαν ἐγκύκλιον πρὸς τὰς Μ. Δυνάμεις, δι' ἧς ἐπιστῇ τὴν προσοχὴν αὐτῶν καὶ διαμαρτυρεῖται κατὰ νέων ἐπιδρομῶν τῶν Ἀλβανῶν.

ΚΩΝ.ΠΟΛΙΣ Οἱ πρεσβευταὶ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων εἰλκυσαν τὴν προσοχὴν τοῦ Τσευρήκ πρὸς ὑπουργοῦ τῶν Ἑξωτερικῶν ἐπὶ τοῦ ζητήματος τῶν ἐπιδρομῶν τῶν Ἀλβανῶν ἐπὶ Σερβικῶν ἐδαφῶν. ΔΟΝΑΙΝΟΝ 22 Ἰουλίου. Ὁ Λόρδος Σάλισβερι ἐδήλωσεν ὅτι ἐνέμιζεν ἀπαραιτήτως τὸν ἐλεγχον ἐπὶ τῶν οικονομικῶν τῆς Ἑλλάδος, ἐὰν αἱ Δυνάμεις ἤθελον χορηγήσει τὸ ἀναγκαῖον τῇ Ἑλλάδι χρηματικὸν ποσόν. Περὶ τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει διατεταγμένων διαπραγματεύσεων τῆς εἰρήνης ἐδήλωσεν ὅτι ἄλλος πρωθυπουργός, ὅτι δύναται νὰ ἐκκολουθῶσιν εἰς τὴν οὐχ ἥττον τὸ τελικὸν ἀποτέλεσμα αὐτῶν προβλεπεται ἤδη. Ἡ Ἑλλάς δὲν νὰ προσπαθῇ νὰ ἐξέτῃ τὰ ἀναγκαζομένα χρήματα πρὸς πληρωμὴν τῆς πολεμικῆς ἀποζημιώσεως, ὅτε καὶ θὰ ἐκκενθῇ ἡ Θεσσαλία. Περὶ τῆς Κρήτης ὁ Λόρδος Σάλισβερι ἐδήλωσεν ὅτι ἦτο περιττὸν νὰ ἀρξάνται διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν ὁριστικὸν διακανονισμὸν τῆς ἑλληνοτουρκικῆς διαφοράς.

ΚΩΝ.ΠΟΛΙΣ 23 Ἰουλίου (διὰ Παρισίων). Ἡ δευτέρα ναυτικὴ μοῖρα ἀνεχώρησεν εἰς Κρήτην. ΔΟΝΑΙΝΟΝ 23 Ἰουλίου. Οἱ «Καίροι» βεβαιοῦσιν ὅτι τὰ σχετικά πρὸς τὴν πολεμικὴν ἀποζημιώσιν καὶ τὴν διαιτησίαν τῶν Δυνάμεων ἄρῃαν ἐγένοντο ἀποδεκτὰ ὑπὸ τῶν πρεσβῶν τῶν μεγάλων Δυνάμεων ἐν Κωνσταντινῇ.

BIENNE, 23 Ἰουλίου. Ὁ Ἡγεμὸν τῆς Βουλγαρίας ἀνεχώρησεν εἰς Σινάϊαν (Βουλκοβερστίν).

ΠΙΝ Η ΛΗΘΕΩΣΙΝ αἱ ἐργασίαι τῆς Σκουφίνας, ὁ πρωθυπουργὸς Σιμιτς, ἐπερωτηθεὶς, πείσθη ἐξηγήσεις περὶ τῶν ἐκκερμένων ζητημάτων. «Εὐδαίμονα φυσικῶτατον (εἶπε) τὸ ζήτηρον ἐνδιαφέρον τῆς Σκουφίνας ὑπὲρ τῶν ἐν Τουρκίᾳ δημοφύλων. Τὸ ζήτημα τῶν σχολείων καὶ ἡ ἀναγνώρισις τοῦ σερβικοῦ γένους ἐξαρτῶνται πρωτίστως ἐκ τῆς αἰσίας λύσεως τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ζητήματος. Ἡ κυβέρνησις ἐστρεφεί κυρίως τὴν προσοχὴν τῆς πρὸς τὴν ἐρίδα ἐνεκεν τῆς ἀρρεπισκοπῆς Σκοπίων. Μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ Γραικοῦ μητροπολίτου, προσεδόκατο ὅτι τὸ οἰκουμένικον πατριαρχεῖον θὰ ἐθέρῃ τὴν πρὸς τὴν βασιλείαν τῆς Σερβίας, τὴν σερβικὴν κυβέρνησιν καὶ τὸν Ῥώσον πρεσβευτὴν δοθεῖσαν ὑπόσχεσιν καὶ θὰ ἐνεθροίνετ Σέρβον. Τούναντιον, ὅσπερ νὰ πληρώσῃ τὴν κενωθεῖσαν θέσιν διὰ τοῦ Γραικοῦ Ἀμβροσίου. Οὗτος ὅμως, ἐνώπιον τῆς σφοδρᾶς διαμαρτυρήσεως τοῦ σερβικοῦ πληθυσμοῦ Σκοπίων καὶ τῆς σερβικῆς κυβερνήσεως, συμπεριεβλήθη τοῦ Μαυροβουνίου καὶ ὑποστηρίξαι τὴν Ρωσσίαν (παταγωδεῖς ζητωκραυγαὶ) δὲν ἐμνη τῆς δεούσης κυρώσεως. Κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ ἑλληνοτουρκικοῦ πολέμου, ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει Σέρβος πρεσβυτὸς διετάχθη ῥητῶς νὰ δηλώσῃ ὅτι ἡ φιλικὴ πρὸς τὴν Τουρκίαν στάσις τῆς Σερβίας ἐξήρτητο ἐκ τῆς πληρώσεως τῶν νομίμων ευχῶν τῶν ὑπηκόων τοῦ Σουλτάνου. Συνέπεια τοῦ διαβήματος τούτου ὑπῆρξεν ὅτι ὁ Σουλτάνος διέταξε τοὺς διοικητὰς Βιτωλίων καὶ Θεσσαλονίκης νὰ ἀνοίξωσι τὰ σερβικὰ σχολεῖα. Ὁ μητροπολίτης Ἀμβρόσιος ἀπειμακρύνθη τὸν Σκοπίων βιαίως. Ἡ ῥωσικὴ κυβέρνησις, παρὰ τὴν πεισμονὴν τοῦ πατριαρχείου, συνέστησε μετριοπάθειαν καὶ ἀπέτρεψεν ἀπὸ Σχίσματος. Ἐπὶ ἐσχάτων τὸ πατριαρχεῖον φάνεταί διατιμωμένον νὰ στέρξῃ συμβιβασμὸν, τηρῶντα μὲν τὰ προνόμια τῆς Μεγάλης Ἐκκλησίας, ἐπαρκούντα ὅμως εἰς τοὺς πόθους τοῦ σερβικοῦ πληθυσμοῦ. Ὑπαρξουσιν εὐλόγοι ἐλπίδες ὅτι, μετ' οὐ πολλὴν τὸ ζήτημα θὰ λυθῇ αἰσίως καὶ ὅτι θὰ ὑπάρξωσιν ἐν Τουρκίᾳ Σέρβοι μητροπολίται». Πρὶν ἐδήλωσεν ὁ Σιμιτς ὅτι, ἐὰν τὸ πατριαρχεῖον ἐπιβῇ ἄκαμπτον, δὲν θὰ διαστῇ πρὸς τὴν ἀνακρίψεως τοῦ Σχίσματος καὶ τῆς ἀνιδρύσεως ἰδίου πατριαρχείου ἐν Τουρκίᾳ.

ΤΗΝ ΕΣΠΕΡΑΝ τῆς παρελθούσης Δευτέρας ἱκανοὶ Θεσσαλοὶ καὶ ἄλλοι πολῖται συνήλθον εἰς τὸ «Ξενοδοχεῖον τῶν Ξένων» ὅπως συσχεθῶσι περὶ τῆς πορείας τὴν ὁποίαν δύναται νὰ τηρήσῃ εἰς τὰς παρούσας περιστάσεις τὸ ἔθνος. Μεταξὺ τῶν συνελθόντων ἦσαν καὶ πολλοὶ ἄλ-

λοι ἐκ διαφόρων μερῶν γνωστοὶ διὰ τὰς πατριωτικὰς τῶν ἐνεργείας. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνώτερος ἀξιωματικὸς ἐξῆλθε καὶ τῶν ὀχυρωματικῶν ἔργων τῶν Θεσσαλονίκης, ἐνθέρμως ὑποστηρίξας ὅτι ἡ ἄμυνα εἶνε ἀρίστη καὶ ἡ διάσπασις τῶν μερῶν ὑπὸ τῶν ἰχθυικῶν στρατευμάτων ἀδύνατος. Κατόπιν ἐξητάσθη ἐν ἡ Ἑλλάς εἶνε ἱκανὴ νὰ πληρῶσῃ τὴν πολεμικὴν ἀποζημιώσιν καὶ ἐὰν αἱ δυνάμεις αἱ δεχθεῖσαι μόνον τὴν διαιτησίαν τῆς εἰρήνης δύναται νὰ ἐξέλθουν τοῦ κύκλου τῆς ἀρμοδιότητος τῶν καὶ νὰ ζητοῦν νὰ ἐπιβάλουν τὸν ἐλεγχον εἰς τὴν χώραν. Ἐν τέλει δὲ ἡ δημόγιος ἐκείνη ἐξεφράσθη ὑπὲρ τῆς δράσεως ὅπως ἀποφύγωμεν ὅρους δεσμεύοντας τὴν ἐλευθερίαν τοῦ Κράτους.

ΑΝΑΦΟΡΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΒΑΣΙΛΕΑ

Ἐκκυλοφόρησεν ἡ ἀκόλουθος ἀναφορά, ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Βασιλέα:

Μεγαλειότατε,

Κατὰπληκτος ὁ ἑλληνικὸς λαὸς διὰ τὰ ἐπελθόντα κακά, βλάπτει μετ' ἀπορίας ὅτι αἰτίοι τινες τῶν συμφορῶν τοῦ νέου χαλκεύουσιν συμφορᾶς, προσπαθόντες νὰ ἐπιβάλωσιν ἐκτὸς τῶν ἑλλαν βραυτῶτων ὁρῶν τῆς ἐπὶ μῆνας ὑφαινομένης εἰρήνης καὶ τὸν ξενικὸν ἐλεγχον!

Μετὰ φρίκης καὶ ἀγανακτικῆς ἀκούει ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὅτι οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀνέχονται νὰ γίνονται καὶ συζητήσεις περὶ πολεμικῆς ἀποζημιώσεως καὶ ἰδαδικῆς ἐκχωρήσεως εἰς τοὺς Τούρκους!

Μεγαλειότατε! Οἱ ἄνδρες καὶ οἱ λαοὶ κατὰ τὰς κρίσεις περιστάσεις δοκιμάζονται. Οἱ εὐτελεῖς καὶ οὐτιδανοὶ λαοφύλοισι καὶ θνητῶσιν, οἱ δ' ἔχοντες σθένος ψυχῆς σώζονται καὶ θριαμβεύουν.

Μεγαλειότατε! Αἱ τριακσίαι χιλιάδες τῶν ἑλευθέρων Ἑλλήνων καὶ πολλοὶ τῶν δούλων ἀναμένουν παρὰ Σοῦ τὸ διάγγελμα καὶ τὴν διαταγὴν ὅπως ἐξωθήσωσι τοὺς βαρβάρους ἐπιδρομὰς ἐκ τῆς ὁράσεως ἡμῶν Θεσσαλίας ὑπὸ τὴν Σὴν ἀρχηγίαν.

Ὁ στόλος ἀναμένει τοὺς τοληρούς καὶ ἱκανοὺς αὐτοῦ ἀρχηγούς, εἰς οὓς ἔχει πεποιθήσιν, ὅπως καταλάβῃ τὰς νήσους καὶ τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, τῆς Θράκης, τῆς Νακεδονίας καὶ τῆς Ἡπείρου.

Μεγαλειότατε! Δείχθηκε ἄξιος τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος καὶ θέλει θριαμβεῖσαι καὶ κλεῖσαι τὴν Σὴν δυναστείαν καὶ τὸ ἀδίκως ταλαιπωρούμενον ἑλληνικὸν Γένος. Μὴ διατάσῃς νὰ συνηχίῃς τὴν ἐνδοξὴν ἡμῶν ἱστορίαν· νῦν ὑπὲρ πάντων ἀγών! Ὁ Θεὸς βοηθεῖ τοὺς ἀνδρείους καὶ σφίει τὸν ἰσχυρὸν λαόν.

Μὴ ἐπιτρέψῃς ἐπὶ πλέον νὰ θεωρῇται ὑπὸ τῶν πολλῶν ὁ πόλεμος οὗτος ὡς ἐπιπλάστος αἰματηρὰ κωμῳδία.

Ἡ ὑποδούλωσις τῆς Θεσσαλίας καὶ τῆς ὄλης Ἑλλάδος εἰς τοὺς ἔθλους Πρώσους καὶ λοιποὺς Ἑβραίους τῶν ἑλλαν Κρατῶν εἶνε χειρότερα τῆς τουρκικῆς κατακτήσεως, διότι ἐκ τῆς τελευταίας δυνάμεθα ἀγωνίζομενοι νὰ λυτρωθῶμεν καὶ ἄλλους θυσιάζομεν καὶ ὁρόφρονας λαοὺς νὰ λυτρώσωμεν, ἀλλ' ἀπὸ τοὺς Φράγκους ποτε! Ἐν μοῖρᾳ Αἰγυπτίων καὶ ἡμεῖς θὰ ταχθώμεν καὶ Φελλάγοι θὰ ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἐπίγονοι ἡμῶν.

Σὺ δὲ καὶ οἱ ἐπίγονοί σου τί θὰ γίνεσθε; Κεῖθα ὑποτέλεις τῶν τριῶν ἡ ἐξ οἰκονομικῶν ἀκολούθων τῶν οἰκείων Πρεσβῶν ἡ τῶν σχετικῶν ἀντιπροσώπων τῶν περιήμων ξένων ὁμολογητοῦν.

Μεγαλειότατε! Πρόσεξον διότι θὰ γείνης ἐπιπορκος, ἀποδεχόμενος ξενικὸν ἐλεγχον ὑπὸ οἰονόμητες τύπον διεθνῆ ἢ μὴ, γενικὸν ἢ μερικόν, ἐποπτικὸν ἢ διαχειριστικόν, ἢ ὑπὸ οἰονόμητες τύπον ἢ πρόσχημα καὶ θὰ τεθῇς ἐκτὸς τοῦ νόμου, διότι κατὰ τὸ Σύνταγμα οὐδεὶς δύναται νὰ μείωσιν τὴν ἐθνικὴν κυριαρχίαν, οὐδὲ νὰ περιορίσῃ τὴν νομοθετικὴν αὐτοβουλίαν τοῦ Κράτους.

Μεγαλειότατε! Ἀποφάσισον ν' ἀγωνισθῇς τὸν ἀληθῆ ἐθνικὸν ἀγῶνα, συνερίπῃς τοὺς Ἑλ-

ληνας ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς δούλης Ἑλλάδος, κατὰ ξηρὰν καὶ κατὰ θάλασσαν καὶ ἡ θὰ νικήσωμεν, ὅπερ τὸ πιθανώτερον, ἢ θὰ πείσωμεν ἐνδοξῶς ὡς ἐμπέρις εἰς Ἑλλήνας καὶ εἰς Βασιλεῖς τῶν Ἀρμάτων.

Εὐπειθεστάτοι καὶ πρόθυμοι εἰς πᾶσαν θυσίαν ὑπὲρ τοῦ σου.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΑ

Εἰς δηλώσεις σημειωτικατάς προέβη ὁ κ. ὑπουργὸς τῶν Ἑξωτερικῶν σχετικῶς πρὸς τὴν στάσιν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως ἀπέναντι τῶν ἐλλέγχων, ἐν ζητοῦσιν, ὡς ἐρρήθη, νὰ ἐπιβάλωσιν αἱ Μ. Δυνάμεις. Ὁ Βασιλεὺς ἀπαμνησμονεῖ, ὅτι συζητεῖται μεταξὺ τῶν Δυνάμεων ἡ ἐπιβολὴ ξενικῶν ἐλλέγχων ἐπὶ τῆς οἰκονομικῆς διαχειρήσεως τῆς Ἑλλάδος, ἐδήλωσεν ὅτι οὐδέποτε θὰ στέρξῃ νὰ περιέλθῃ εἰς θέσιν ὑποτέλειας καὶ νὰ ἐξουσιώσῃ τὴν θέσιν αὐτοῦ πρὸς τὴν θέσιν τοῦ Χειδίου τῆς Αἰγύπτου, ἐὰν δ' ἤθελον ἐπιμεῖναι αἱ Δυνάμεις ἀπαίτησιν τὴν ἐπιβολὴν ἐλλέγχων, μετῴντος τὰ κυριαρχικὰ αὐτοῦ δικαιώματα, θὰ ἀναγκασθῇ νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν Ἑλλάδα μετὰ τῆς Βασιλικῆς Οἰκονομίας.

Αἱ Μ. Δυνάμεις παρεδέχθησαν κατ' ἀρχὴν τῶν ἐλλέγχων, ἀλλὰ ὑπὸ τίνα τύπον εἶνε ἄγνωστον εἰστί, Ἡ Κυβέρνησις προέβη πάλιν εἰς νέα διαβήματα παρὰ τοῖς ἐνταῦθα πρεσβευταῖς ἔλαβε δὲ διαβεβαιώσεις, ὅτι αἱ ἀρχικαὶ προτάσεις τῆς Γερμανίας περὶ τοῦ εἰδους τοῦ ἐπιβληθῶμενου ἐλλέγχου δὲν ἐγένοντο δεκταί. Συνεπείρ τούτου ἡ Κυβέρνησις ἐλπίζει ὅτι, ἐὰν μὴ ἀποκρουσθῇ ἐντελὸς ὁ ἐλεγχος, θὰ ἐπιβληθῇ ὑπὸ τύπον ἐπιτρέποντα εἰς τὰς Δυνάμεις νὰ ἐνασκώσιν ἐπιβλεψὶν τινα ἐπὶ τῶν ὑπεργύμων προσδόν.

Εἶνε γνωστὸν ὅτι ἡ Κυβέρνησις πρὸς ἐξουσίαν τοῦ ἀπαιτουμένου χρηματός διὰ τὴν πολεμικὴν ἀποζημιώσιν παρεκάλεσε τὰς Δυνάμεις, ὅπως χορηγήσωσι τὴν

ΠΟΛΕΜΟΣ ΕΝ ΗΠΕΙΡΩ

Ἡ ἐναρξίς τοῦ πολέμου ἐν Ἡπείρῳ. — Ὁ θρίαμβος τοῦ Ἑλληνικοῦ πυροβολικοῦ. — Ἡ εἰσβολὴ εἰς τὸ Τουρκικὸν ἔδαφος. — Ἡ μάχη Πέντε Πηγάδων, Γριμπόβου καὶ Νικηπόλεως. — Ὁ παρικός τῶν Τούρκων. — Ἡ υποχώρησις τοῦ Ἑλληνικοῦ στρατοῦ — Τὰ αἷτια τῆς υποχώρησεως. — Ἡ ἐθνικὴ κατάρα. — Διατί δὲν ἔπαιον ἡ Πρέβεζα. — Τί ἐπραξε ὁ στόλος. — Ὁ ὑποναύαρχος τῶν Ναυτικῶν.

(συνέχεια ἐκ τοῦ προηγ.)

Ἡμέρα Πέμπτη — 10 Ἀπριλίου

Ἀπὸ τὴν προηγουμένην ἡμέραν ἡ Φιλιππιάς κατελήφθη μόνον ὑπὸ ἐπαναστατῶν. Τὴν Πέμπτην περὶ τὴν 8ην π. μ. ὦραν εἰσῆλθε θριαμβευτικῶς εἰς αὐτὴν ὁ λόχος τοῦ μηχανικοῦ διοικουμένου ἀπὸ τὸν συμπαθῆ καὶ εὐπαίδευτον λοχαγὸν κ. Σπ. Μπεράτην. Ἡ εἰσοδὸς τοῦ εἰς τὴν πόλιν παρήγαγε γενικὸν ἐνθουσιασμόν εἰς τοὺς χριστιανούς· πολίται καὶ στρατιῶται ἀλλήλοισπάζοντο καὶ συνεχαίροντο.

Ἡ Φιλιππιάς εἶνε ἡ πρώτη πόλις τὴν ὁποῖαν καταλαμβάνει ὁ ἑλληνικὸς στρατός καὶ πᾶς τις δύναται νὰ φαντασθῇ ἀπὸ ὁποῖαν χαρὰν ἐπληροῦτο ἡ καρδιά τοῦ στρατοῦ καὶ ὅσον ὁ ἐνθουσιασμός ἐκορυφώτο ὅταν ὁ κ. Μπεράτης τᾶσσαν τὸν λόχον τοῦ εἰς γραμμὴν καὶ φέροντα ὅπλα ἀναφωνεῖ

— Ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως καταλαμβάνω τὴν Φιλιππιάδα, ἥτις ἀπὸ τῆς σήμερον ἀποκαλεῖται ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος.

Φωναὶ διάτοροι ἀκούονται πανταχόθεν· πολίται καὶ στρατιῶται ἀνακράζουσιν· Ζήτω τὸ ἔθνος! Ζήτω ὁ Βασιλεὺς! Ζήτω ὁ στρατός! Ζήτω ἡ ἐλευθερία! ἐπὶ ὦραν πολὺν ἐσείετο τὸ ἔδαφος τῆς Φιλιππιάδος ἀπὸ τᾶς ζητωκραυγᾶς καὶ ἐφθάνεν ὁ ἀντίπαλος τῶν ζητωκραυγῶν μέχρι Κουμτζάδων καὶ ἐπαναλαμβάνετο ἀπὸ ὅλας τὰς χαράδρας καὶ τὰς κοιλάδας τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἐπαλλεν ἡ καρδιά τῶν ἄλλων ἀτυχῶν Ἡπειρωτῶν. Ἀνέμενον καὶ αὐτοὶ νὰ ἴδωσιν εἰς τὰς οἰκίας των αἰωρουμένην τὴν ἑλληνικὴν σημαίαν νὰ ζητωκραυγᾶσιν καὶ νὰ πλησθῶσι χαρᾶς. Ἐβλεπον τοὺς Τούρκους φεύγοντας καὶ ἠλπίζον ὅπισθεν αὐτῶν νὰ ἴδωσι προχωροῦντα τὸν ἑλληνικὸν στρατόν. Ὁ κ. Μάνος ὑψώσας εἰς τὸ ἱμαρὲτ τὴν κυνὸλεσκον ἔλαβε συγχαρητήριον τοῦ Βασιλέως ὅστις ἀνέμενε δεῦτερον τηλεγράφημα ἐξ Ἰωαννίνων, οἱ δὲ ἀνταποκριταὶ τῶν Ἀθηναϊκῶν ἐφημερίδων φθάσαντες εἰς Φιλιππιάδα μετὰ τῶν προφυλακῶν τοῦ στρατοῦ ἐτηλεγράφων ὅτι συνέχισαν τῆς ἀνταποκρισεως των ἐξ Ἰωαννίνων μόνον θὰ ἀπέστελλον. Τί γλυκὺ ὄνειρον, ἡλεκτρίζον καὶ συναρπάζον πᾶσαν εὐαίσθητον καρδίαν. Ἐμελλον νὰ γράψωσι τὴν δευτέραν των ἀνταπόκρισιν ἀπὸ τὴν περικαλλῆ τῶν Ἰωαννίνων πόλιν, τὴν ὁποῖαν ἐξύμνησαν οἱ ποιηταὶ καὶ ἐθαύμασαν οἱ ξένοι· θὰ ἦκοιεν ἐκεῖ τοὺς τελευταίους στεναγμούς τῶν φονευθέντων καὶ ριφθέντων εἰς τὰ ὕδατα τῆς λίμνης χριστιανῶν. Κακὴ ὅμως συγκυρία! δὲν ἐπραγματοποιήθη τὸ ὄνειρόν των καὶ μετὰ τινὰς ἡμέρας συνήντησα ἅπαντας περιδεῖς καὶ ἡγανακτημένους ἐν Ἀρτῇ ἐν Κεραμαρίῳ δὲ, 1) 2) ὦραν μακρὰν τῆς Ἀρτῆς, εὗρον τὸν κ. Μπεράτην δεχόμενον τὴν ἀναφορὰν τῶν στρατιωτῶν. Ἀραγε εἶνε αὐτός ὅστις εἰσῆλθεν εἰς τὴν Φιλιππιάδα ἐν θριάμβῳ, εἶνε αὐτός ὅστις σύρων τὸ ξίφος ἐφώναζε στεντοριᾶ τῇ φωνῇ ὅτι καταλαμβάνει τὴν πόλιν ἐν ὀνόματι τοῦ Βασιλέως καὶ ὅτι αὕτη ἀποτελεῖ πλέον ἀναπόσπαστον μέρος τοῦ ἑλληνικοῦ βασιλείου; Τί λοιπὸν θέλει ἐνταῦθα; πῶς ἀντὶ νὰ εὕρισκεται εἰς Ἰωάννινα μένει ἐνταῦθα περίλυπος καὶ ἐν ἀπογοητεύσει; διατί ἀρῆκε τὴν Φιλιππιάδα πάλιν;

Αὐτὰ εἶνε ζητήματα ἐπὶ τῶν ὁποίων θὰ ἀσχοληθῶμεν ἐν συντομίᾳ· βαρύνει πολὺ τὴν ψυχὴν μας ἡ τοιαύτη ἐνασχόλησις διότι μᾶς φέρει εἰς τὴν μνήμην λυπηρὰ γεγονότα τὰ ὁποῖα διεπραγματίσθησαν ἐν τῇ ἀτυχῇ Ἡπείρῳ.

Ἀφοῦ ὁ κ. Μπεράτης κατέλαβε τὴν Φιλιππιάδα ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως, ἐξέλεξεν ὡς στρατῶνα τὸ τουρκικὸν ἱζμὶ καὶ ἄλλας παρκειμένους οἰκίας. Μετ' ὀλίγον εἰσῆλθεν εἰς τὴν

πόλιν καὶ ὁ ταγματάρχης κ. Κομουνδούρος ἡγούμενος τοῦ πεζικοῦ τάγματός του. Τὴν εἰσοδὸν τοῦ τάγματος τούτου ἐχαίρεισαν οἱ κάτοικοι μὲ ἐνθουσιασμόν. Ἐν νέου ζητωκραυγαί, πέταγμα φεσίων, μανδηλιῶν· ἕκαστος χωρικός λαμβάνει καὶ φιλοξενεῖ ἀξιωματικὸν ἢ στρατιώτην. Κοινὴ εἶνε ἡ χαρὰ τοῦ στρατοῦ καὶ τῶν τέως ὑποδούλων. Ἡ Φιλιππιάς παρίστα ὅσιν τρελλοπανηγυριοῦ. Οἱ χωρικοὶ τὰ εἶχαν χάσει κυριολεκτικῶς. Ἐφυγαν οἱ τούρκοι ἐντελῶς; Εἴμεθα πλέον ἐλεύθεροι Ἕλληνες; ἀναφώνουν!

Ἐν τῷ μεταξύ τὰ διάφορα στρατεύματα διασπείρονται ἀπὸ γαφύρας Ἀρτῆς μέχρι Φιλιππιάδος καὶ μένου ἀπρακτοῦντα ἄνευ οὐδενὸς δεσμοῦ, ἄνευ σχεδίου προελάσεως. Ὁ ἀπὸ Μπάνι εἰσβαλὼν στρατός ἐνοῦται μετὰ τῆς ταξιαρχίας τοῦ συνταγματάρχου Χρ. Βότσαρη, ὅστις εἶχεν ἐγκαθιδρυθῇ εἰς Χανόπουλον καὶ ἐκεῖθεν διηύθυνε τὸ ὕψ' αὐτὸν στρατεύμα. Τὸ ἀρχηγεῖον μετέφερε καὶ αὐτὸ ἐπὶ τέλους τὴν ἔδραν τοῦ εἰς Στριβίνα καὶ ἐγκατέστησεν ἐκεῖ τὰ γραφεῖα τοῦ καὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς πολεμικῆς δράσεως. Ὁ νομάρχης μετέφερεν ὡσαύτως τὴν ἔδραν τοῦ εἰς Φιλιππιάδα καὶ ἐξῆλθε ὅπως γίνῃ ἀμέσως ἡ ἐνωσις τῆς τηλεγραφικῆς συγκοινωνίας μετὰ τὴν Ἀρτῆς καὶ Φιλιππιάδος καὶ ἐγκατασταθῶσιν ἀμέσως ἐν Φιλιππιάδῃ αἱ διοικητικαὶ ἀρχαί.

Ὡς προηγουμένως εἶδομεν ὁ ἑλληνικὸς στρατός ἠδύνατο νὰ εὕρισκεται εἰς Φιλιππιάδα τὴν πρωῒαν τῆς Τετάρτης καὶ ἀμέσως νὰ καταδιώκῃ τὸν Τούρκον εἰς Ἰωάννινα ὅπου εἶχε συγκεντρωθῇ περίτρομος καὶ ἀναμμένων τὴν ἐμφάνισιν τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ἵνα καὶ τὰ Ἰωάννινα ἐγκαταλείψῃ καὶ ἀπέλθῃ εἰς τὸ ἐσωτερικὸν κατευθυνόμενος εἰς τὰ Βιτώλια. Ἀλλὰ μόλις ἠδύνατο τὸ ἀρχηγεῖον νὰ καταλάβῃ τὴν Φιλιππιάδα τὴν πρωῒαν τῆς Πέμπτης καὶ μετὰ τοιαύτης νωθρότητος διέτασσε τὰ πάντα ὥστε ἐνῷ οἱ Τούρκοι εἶχον φύγει ἀπὸ τὴν νύκτα τῆς Τρίτης πρὸς τὴν Τετάρτην τὸ ἀρχηγεῖον ἀπώλεσεν εἰς μάτην 24 περίπου ὥρας καθ' ὅς ἠδύνατο νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πολέμου.

Οἱ Ἕλληνες στρατάρχαι τοῦ ἐν Ἡπείρῳ ἑλληνικοῦ στρατοῦ ἀπώλεσαν πολὺτιμον χρόνον εἰς Φιλιππιάδα καὶ Στριβίνα. Εἶχον μεθύσει ἀπὸ τὴν ἀνέλπιστον φυγὴν τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ ἀνεπαύοντο μακαρίως ἀπολαμβάνοντες τὰς δάφνας τῆς δόξης, διαπληκτιζόμενοι καὶ ἐπιτρέποντες νὰ διαπραττῶνται ὑπὸ τὰ ὄμματα τῶν ἀσχημαί αἵτινες δὲν τιμῶσιν, ἀλλὰ καταβιάζουσι τὴν ἐθνικὴν ἀξιοπρέπειαν.

Ἡ εἰδησις τῆς καταλήψεως τῆς Φιλιππιάδος, ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ συνεκίνησε τοὺς ὀθωμανοὺς τῆς Ἡπείρου, οἵτινες ἀμέσως συνελθόντες εἰς συμβούλια κατ' ἐπαρχίαν ἀπεφάσισαν νὰ παραδοθῶσιν εἰς τὸν ἑλληνικὸν στρατόν· ἐκάλεσαν δὲ τοὺς συμπολίτας τῶν χριστιανῶν καὶ παρεκάλεσαν αὐτούς ὅπως πράξωσι τὸ κατὰ δύναμιν ἵνα μὴ πάθῃ ἡ πατρίς των καὶ αἱ περιουσίαι των. Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι ἐὰν ὁ ἑλληνικὸς στρατός κατελάμβανεν ἅπασαν τὴν Ἡπείρον οἱ ἀδελφοὶ τουρκαλβανοὶ οὐδένα κίνδυνον θὰ διέτρεχον. Ὁ ἑλληνικὸς στρατός δὲν ἔφερεν εἰς τὴν Ἡπείρον τὴν βαρβαρότητα καὶ τὴν καταστροφὴν, τὴν ἀτιμωσίαν καὶ τὴν ἀρπαγὴν, ἔφερεν ἐκεῖ τὸν πολιτισμὸν καὶ τὴν δικαιοσύνην, τὴν ἐλευθερίαν καὶ τὴν προστασίαν τῆς τιμῆς καὶ τῆς περιουσίας. Αὐτοὶ ἐγνώριζον τί ἔφερε πρὸς αὐτοὺς ὁ ἑλληνικὸς στρατός καλλίτερον παντός ἄλλου καὶ διὰ τοῦτο δὲν ἐφοβήθησαν ἀπὸ τὴν εἰσβολὴν αὐτοῦ εἰς τὴν Ἡπείρον· τοῦναντίον ἐχάρησαν ὅτι ἡ πατρίς των περιεσχεταὶ ὡς κληρονομία εἰς τὸ μικρὸν ἑλληνικὸν Βασίλειον ὅπερ προσωρισμένον ὑπὸ τῆς Προνοίας νὰ μεγαλυθῇ καὶ ἀνέλθῃ εἰς τὴν περιωπὴν τῶν ἀρχαίων χρόνων κατεδικάσθη σήμερον νὰ κινδυνεύσῃ καὶ αὕτην τὴν ὡς Κράτος ἐλευθερον ὑπαρξῇν του.

Ἐν Πρεβέζῃ δὲ μόλις ἐγνώσθη ἡ πτώσις τῆς Φιλιππιάδος ἀπεφασίσθη ἀμέσως ἡ παράδοσις τῆς πόλεως, διότι ἐθεώρουν ματαιὰν πᾶσαν ἀντίστασιν, ἀφοῦ ὁ τουρκικὸς στρατός εἶχεν ἐγκαταλείψει ὅλα τὰ περίξ μέρη. Ἐσκέφθησαν οἱ

ἐν Πρεβέζῃ ὡς λογικοὶ ἄνθρωποι καὶ οὐχὶ ὅσοι ἐσκέπτοντο οἱ ἡμέτεροι στρατάρχαι τρωγόντες τὴν Μεγάλαν Ἑβδομάδα, ὑπὸ τὴν ἐκπλήξιν τῶν ἀτυχῶν χωρικών, κοτόπουλα εἰς Χανόπουλον, Στριβίνα καὶ Φιλιππιάδα· ἐσκέφθησαν, ὅτι ἀφοῦ οἱ Τούρκοι ἐγκατέλειψαν ἑρμὸν τὴν χώραν ἀπὸ Φιλιππιάδα ἕως Ἰωαννίνων οἱ Ἕλληνες ἦσαν νικηταί. Ὡς νικηταὶ θὰ ἐστρέφοντο νὰ κυριεύσωσι, φυσικῶς τῇ λόγῳ, καὶ τὴν Πρεβέζαν, ἥτις ἦτο ἐμπόδιον εἰς τὴν διὰ πολεμικὴν ἐπιχείρισιν. Ἐὰν ἡ πόλις δὲν πᾶν διδεδότο θὰ ἐπολιορκεῖτο διὰ ξηρᾶς ὑπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ στρατοῦ καὶ διὰ θαλάσσης θὰ ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τῶν πλοίων· ἐνεκα τῆς πολιορκίας καὶ τοῦ βομβαρδισμοῦ θὰ κατεστρέφετο πόλις καὶ ἀσκόπως θὰ ἐθυσιάζοντο πολλοὶ ὄντες καὶ αἱ περιουσίαι τῶν κατοίκων. Μετὰ τοιαύτην ὁρθὴν σκέψιν ἀπεφάσισαν ἐπὶ τῇ ἐμφάνει τῶν ἑλληνικοῦ στρατοῦ πρὸ τῶν πυλῶν τῆς Νικηπόλεως νὰ ἐξέλθωσι χριστιανοὶ τε καὶ ὀθωμανοὶ εἰς προὔπαντήσιν καὶ νὰ τὸν δεγθῶν ὡς ἀρμόζει εἰς στρατὸν νικήσαντα. Ὑπελόγιον ὅτι ἀφοῦ τὴν πρωῒαν τῆς Πέμπτης ὁ ἑλληνικὸς στρατός εὕρισκετο ἐν Φιλιππιάδῃ τοῦλάχιστον τὴν πρωῒαν τῆς Παρασκευῆς θὰ εἰσῆρχετο ἐν Πρεβέζῃ. Χριστιανοὶ καὶ τούρκοι ἠδελφώθησαν εἰς τὴν χαρὰν, συνεχώρησαν τὰ παλαιὰ μίστη ἐλησμώνησαν τὰ πάθη, διεκήρυξαν ὅτι θὰ ζήσωσιν ὑπὸ τὸ σκῆπτρον τοῦ Βασιλέως Γεωργίου ὡς ἀδελφοὶ καὶ ἤρχισαν τὰς προπαρασκευὰς τῆς ὑποδοχῆς. Αἱ οἰκίαι ἐστολίζοντο καὶ ἐκαθαρίζοντο ὅπως ὑποδεχθῶσι τὰ Ἑλληνοπαῖδα, οἱ πολῖται ἠτοίμαζον τὰς ἐορτασίμους στολάς καὶ ἐφρόντιζον νὰ κατασκευάσωσιν ἑλληνικὰς σημαίας· εἰς βέης εἶχεν ἐτοιμάσει 150 ἀμυντοὺς ὅπως τοὺς χορηγήσει εἰς τὸν στρατὸν ὡς δῶρον διὰ τὸ συσσίτιόν του. Ἀνέτειλεν ἡ Παρασκευὴ καὶ εὔρε τοὺς Πρεβεζάνους εἰς πυρετώδη κίνησιν· Ἐπλησίασεν ἡ μεσημβρία καὶ οὐδαμῶς ἑλληνικὸς στρατός, ἐφθασε τὸ ἀπόγευμα καὶ πάλιν τίποτε, ἐνύκτωσε τέλος καὶ οὐδεμία κλαγγὴ τῆς πλοῦ ἑλληνικοῦ. Κατήφεια γενικὴ διεδόχθη τῇ προηγουμένην χαρὰν. Τὴν ἐσπέραν ἐκείνην πολλοὶ ἐν Πρεβέζῃ δὲν ἐκλείσαν μάτι, ἄλλοι δὲ καμώμενοι ἐξηγείοντο πολλὰς διότι ὄνειροπόλοι τὴν ἀφίξιν τοῦ στρατοῦ. Παρήλθον τέλος πολλαὶ ἡμέραι, παρήλθε μὴν, ἐγένεν ἡ ἀνακωχή καὶ ἡ Πρεβέζα δὲν κατελήφθη ὑπὸ τοῦ στρατοῦ· οἱ δὲ ὀθωμανοὶ, οἵτινες εἶχον ἀδελφωθῇ μετὰ τῶν χριστιανῶν κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἀνελθόντες πάλιν τὸ θράσος αὐτῶν καὶ τὴν κατὰ τῶν χριστιανῶν καταδίωξιν οἱ μὲν φύσει ὄντες τοιοῦτοι, οἱ δὲ ἵνα ἀποφύγωσιν ἐνδεχομένην κατηγορίαν ἐπὶ φιλελληνισμῷ. Ὅταν δὲ τὰ ἑλληνικά πλοῖα διέρχοντο εἰς τὴν Πρεβέζαν μεταφέροντα ἐφόδους ἐκτρέπονται εἰς μυκτηριστικὰς ζητωκραυγὰς.

Τὸ ἀρχηγεῖον τῆς Ἡπείρου ἐγκαθιδρυθὲν ἐν Στριβίνα εἶχε παραζαλισθῇ καὶ ἀτάκτως ἐστήκει. Ὁ στρατός σχεδὸν εὕρισκετο εἰς ἀποσπασμένην ἀνωτέρω καὶ κατώτερον εἰς σύγχυσιν περιήλθεν. Ἀγγελιοφόροι ἱππεῖς βεβαίως εἰς τὸ ἀρχηγεῖον ὅτι οἱ τούρκοι ἐγκατέλειψαν πέρα τὰ Πέντε Πηγάδια, χωρικοὶ ἐπεσευμένοντες βεβαίως ὡσαύτως ὅτι εἰς Πέντε Πηγάδια δὲν ὑπάρχει ρουθούνη τούρκικον· ἐτούτοις τὸ ἀρχηγεῖον ραχατεύει, ἐνῷ κατὰ ὅλας αὐτῶν τῶν πληροφοριῶν εἶχεν ὑπέρογκον καθήκον νὰ ἐπωφεληθῇ ἀμέσως τῆς παρουσίας εὐκαιρίας καὶ νὰ στείλῃ ὅσον ἤνικα μεγαλειότεραν δύναμιν στρατοῦ, ἐξ ὧν τὸ σημεῖον ἵνα καταλάβῃ τὴν σπουδαιοτάτην πόλιν τῶν Πέντε Πηγαδίων τὴν κλειδὰ τῶν Ἰωαννίνων· νὰ ὀχυρώσῃ αὐτὴν καὶ νὰ τὴν καταστήσῃ κέντρον ἐπιθέσεως κατὰ τῶν Ἰωαννίνων. Ἐὰν κατελάμβαντο ἡ θέσις αὕτη ὑπὸ ἀρκετοῦ στρατοῦ καὶ ὀχυροῦτο ἀμέσως ὅσον πολυαριθμὸς καὶ ἂν ἦτο ὁ ἐν Ἰωαννίνοις στρατός, ὅσον θαρρῶς καὶ ἂν εἶχε ἀκούσιως ἐμελλε νὰ ἐγκαλείψῃ τὰ Ἰωάννινα, καθότι πᾶσα ἐπιθέσις αὐτοῦ κατὰ τῶν Πέντε Πηγαδίων θὰ ἐπεκρούετο ἐρρωμένη· ἐνεκα δὲ τοῦ φύσει ὀχυροῦ τῆς θέσεως ἦτο ἀδύνατον νὰ ἐκτοπισθῇ ἐκεῖθεν ὁ ἑλληνικὸς στρατός, αἱ δὲ ἐπιθέσεις τῶν τούρκων· ἐὰν ὑποστήναι ὅτι θὰ ἐπετίθεντο· θὰ ἐστοίχιζον εἰς αὐτοὺς πολλοί.